

Sygn. akt VIII Gz 289/16

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska-Grzelczak

SR (del.) Anna Górnik (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2016 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o wyłączenie referendarza sądowego

na skutek zażalenia (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w

S. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt X GCo 92/16

postanawia:

oddalić zażalenie

SSO N. Pawłowska-Grzelczak SSO P. Baranowska SSR del. Anna Górnik

UZASADNIENIE

W dniu 29 marca 2016 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. złożyła wniosek o wyłączenie referendarza sądowego (...) D. od orzekania w sprawie z wniosku M. S. z udziałem spółki (...) w sprawie o udzielenie upoważnienia do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników tej spółki. Wnioskodawca wskazał, że referendarz sądowy O. D. orzekała w sprawie z wniosku P. A. z dnia 4 lipca 2014 roku o wpis zmiany w KRS dotyczący spółki polegający na wykreśleniu prezesa zarządu M. W. i wpisania P. A.. Referendarz sądowy zgodnie z wnioskiem w dniu 2 września 2014 r. wydała postanowienie, które następnie zostało zaskarżone przez wspólnika spółki. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział XIII Gospodarczy KRS na podstawie prawomocnego wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie stanowiącego o nieistnieniu uchwały zwyczajnego zgromadzenia wspólników, uchylił postanowienie z dnia 2 września 2014 roku oraz dokonany na jego podstawie wpis. W konsekwencji powyższego wykreślony został wpis o P. A. jako prezesie zarządu, a na to miejsce wpisany został M. W.. Wnioskodawca wskazał, że M. S. podejmuje działania celem przywrócenia orzeczenia z dnia 2 września 2014 r., w związku z powyższym znajdzie tutaj zastosowanie art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., gdyż przesłanką rozstrzygnięcia żądania jest ważność tego aktu. Dodatkowo, wnioskodawca wskazał, że podstawą wyłączenia referendarza sądowego jest także art. 49 k.p.c. ponieważ orzeczenia nie są wydawane w sposób bezstronny. Wnioskodawca powołał się także na dłuższy termin oczekiwania na rozpatrzenie spraw w porównaniu do spraw rozpoznawanych z inicjatywy M. S.. Postanowieniem z dnia 16 maja 2016 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie oddalił powyższy wniosek. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. nie ma zastosowania do prowadzenia przez tę samą osobę różnych spraw sądowych z udziałem tych samych podmiotów. Obie wymienione przez wnioskodawcę sprawy

stanowią odrębne postępowania o różnym przedmiocie. Odnosząc się do wniosku o wyłączenie na podstawie art. 49 k.p.c. Sąd wskazał, że przepis ten odnosi się wyłącznie do sytuacji związanych z występowaniem okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Okoliczność ta nie może być subiektywnym przeświadczeniem strony możliwości lub też fakcie niezachowania bezstronności ale okolicznością popartą przesłankami obiektywnymi. Wydanie przez referendarza sądowego niekorzystnego dla wnioskodawcy orzeczenia nie jest taką okolicznością, ani też różny termin rozpoznawania wniosków względem wnioskodawcy jak i M. S.. Sąd Rejonowy podkreślił, że wydawanie przez referendarza sądowego w danym sądzie orzeczeń, z których strona nie jest zadowolona, nie jest też wyrazem stosunku osobistego tego rodzaju, który może wywołać wątpliwości co do bezstronności. Uczestnik złożył zażalenie na powyższe orzeczenie wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę i orzeczenie zgodnie z wnioskiem z dnia 22 marca 2016 r.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie art. 49 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i nie zastosowanie w sprawie oraz nie rozważenie wszystkich okoliczności mających wpływ na wyłączenie referendarza wskazanych we wniosku, tj. nierozpoznanie istoty sprawy. W uzasadnieniu uczestnik wskazał, że wykładnia art. 49 k.p.c. zastosowana przez Sąd Rejonowy niezasadnie ograniczyła przesłanki wyłączenia referendarza sądowego tylko do stosunków osobistych ze stroną. Sąd Rejonowy, zdaniem uczestnika, zupełnie pominął w swych rozważaniach inne okoliczności, które jednoznacznie budzą wątpliwości co do bezstronności referendarza sądowego. W tym zakresie uczestnik powołał się na fakt wydania przez referendarza sądowego postanowienia z dnia 2 września 2014 r. o wpis zmian w rejestrze. Dokonując oceny nastawienia referendarza sądowego (...) D. do sprawy, nie można nie zauważyć, że postanowienie z dnia 2 września 2014 r. zostało wydane z rażącym naruszeniem art. 512 k.p.c. w zw. z art. 203 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Wątpliwości co do bezstronności referendarza budzi też przebieg wcześniejszych postępowań rejestrowych z wniosków uczestnika. W ocenie skarżącego nastawienie referendarza sądowego do wszelkich wniosków składanych przez uczestnika jest jednoznaczne a świadczyć ma o tym choćby fakt, że postępowania w sprawie rozpoznania tych wniosków są przewlekane lub z błahych i nieuzasadnionych powodów wnioski są zwracane. Dalej skarżący zarzucił, że Sąd Rejonowy w ogóle nie wziął pod uwagę, że niechętny stosunek sędziego do strony okazywany w toku postępowania również może stanowić podstawę do wyłączenia w oparciu o art. 49 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie okazało się niezasadne. W ocenie Sądu Okręgowego, podniesiony przez skarżącą zarzut naruszenia art. 49 k.p.c. oraz przedstawiona w uzasadnieniu zażalenia oraz wniosku o wyłączenie referendarza sądowego argumentacja, nie podważają zasadności stanowiska Sądu Rejonowego, co do braku podstaw do wyłączenia referendarza sądowego O. D.. Przepis art. 49 k.p.c. stanowi o istniejących między sędzią a stroną okolicznościach, wiążąc je z wątpliwościami co do bezstronności sędziego. Oczywistym jest, że na podstawie art. 54 k.p.c. przepis ten ma zastosowanie także do wniosków o wyłączenie referendarza sądowego. Wskazać należy, iż analiza treści przepisu art. 49 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 234, poz. 1571), obowiązującym od dnia 1 lipca 2009 roku - nie pozostawia wątpliwości co do tego, że obecnie podstawą wyłączenia sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony może być nie tylko stosunek osobisty pomiędzy nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem ustawowym (pełnomocnikiem), ale także inne okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. wyrok TK z 24.06.2008 r., P 8/07, OTK - A 2008/5/84). W wyniku dokonanej nowelizacji rozszerzeniu uległ zatem katalog okoliczności faktycznych, które mogą leć u podstaw rozstrzygnięcia o jakim mowa w art. 49 k.p.c. Nie zmienia to jednak faktu, że zarówno na gruncie poprzedniego stanu prawnego, tj. sprzed dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. jak i po wprowadzeniu zmian, aby dana okoliczność mogła uzasadniać wyłączenie sędziego, musi budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego i jego obiektywizmu. Instytucja wyłączenia sędziego na wniosek związana jest bowiem nie z wystąpieniem jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego. Zatem o możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy nie decyduje samo odczucie strony co do bezstronności sędziego, ale odczucie co do tych wątpliwości musi być uzasadnione w okolicznościach danej sprawy. Muszą przy tym zaistnieć konkretne przesłanki, dostrzegalne dla postronnego obserwatora. Podstawę do wyłączenia sędziego w

rozumieniu art. 49 k.p.c. może stanowić niechętny stosunek sędziego do strony okazywany w toku postępowania (postanowienie SN z dnia 7 listopada 1984 r., II CZ 117/84, LEX nr 8643). Także ostry i subiektywny sposób reakcji sędziego na postawione mu zarzuty stanowi wystarczającą przyczynę do wyłączenia go na jego wniosek na podstawie art. 49 (postanowienie SN z dnia 18 kwietnia 1977 r., II CZ 32/77, LEX nr 7930). Ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie wnoszącej o wyłączenie sędziego.

Wbrew zarzutom skarżącej, Sąd Rejonowy, dokonując oceny wniosku o wyłączenie referendarza sądowego w oparciu o art. 49 k.p.c., nie ograniczył się jedynie do badania stosunków osobistych ze stroną, wyłączając jednocześnie inne okoliczności budzące wątpliwości co do bezstronności referendarza. Treść uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia jednoznacznie wskazuje, że Sąd Rejonowy ocenił powołaną we wniosku o wyłączenie okoliczność wydania niekorzystnego wobec skarżącego orzeczenia, pod kątem przesłanki bezstronności. Wskazać przy tym trzeba, że Sąd Rejonowy prawidłowo przeanalizował tę okoliczność sprawy uznając, że nie uzasadnia ona wyłączenia referendarza. Powoływany także w zażaleniu fakt, iż postanowienie z dnia 2 września 2014 r. referendarza sądowego O. D. – zdaniem skarżącej – wydane zostało z naruszeniem przepisów postępowania można kwalifikować ewentualnie w kategoriach naruszenia prawa procesowego, które mogłyby stanowić podstawę zarzutów podnoszonych w środku odwoławczym lub środku zaskarżenia, ale nie może decydować o wyłączeniu referendarza. Podobnie należy odnieść się do zarzutu, według którego referendarz sądowy nieprawidłowo prowadził także wcześniejsze postępowania rejestrowe z wniosków składanych przez uczestnika. Przeświadczenie strony co do tego, że sędzia prowadzi proces wadliwie, sprzecznie z regułami procedury cywilnej, samo w sobie nie świadczy o stronniczości sędziego (postanowienie SA w Krakowie z dnia 26 czerwca 2014 r., I ACz 1128/14, LEX nr 1483772). Wobec tego kwestia ewentualnego wadliwie wydanego postanowienia, czy też orzeczeń w innych sprawach ale z tymi samymi uczestnikami nie może stanowić podstawy do wyłączenia referendarza. W tym kontekście o braku bezstronności referendarza nie może stanowić również fakt, iż – jak twierdzi skarżąca – postępowania z jej wniosków są przewlekane bądź wnioski te z nieuzasadnionych powodów zwracane. Stanowisko wyrażone przez Sąd Rejonowy w tym zakresie jest trafne. Zauważyć jedynie należy, że w takich sytuacjach stronie (uczestnikowi) przysługują inne środki procesowe celem zdyscyplinowania referendarza. W orzecznictwie ugruntowany jest też pogląd, że podstawą wyłączenia sędziego nie może być powołana przez stronę wadliwość oceny prawnej sprawy, kwestia ta może być bowiem badana jedynie w drodze zaskarżenia ewentualnego niekorzystnego rozstrzygnięcia do sądu II instancji (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1972 r., I PZ 9/72, LEX nr 7068). Podobnie, okoliczność, że sędzia reprezentuje pogląd prawny niekorzystny dla strony, nie stanowi podstawy wyłączenia go w świetle art. 49 (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1976 r., II CZ 8/76, LEX nr 7802).. Sąd rozpoznający wniosek o wyłączenie sędziego nie bada też zasadności i prawidłowości czynności podjętych w sprawie przez sąd orzekający (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28.08.1996 r., sygn. I PO 8/96), a zarzutów dotyczących treści wydanych w tej bądź innej sprawie orzeczeń nie można uznać za powołanie się na podstawę z art. 49 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26.03.1997 roku, III AO 5/97, OSNP 1997/24/502, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10.10.2013 roku, I AUa 156/13). Powtórzyć należy też za Sądem Rejonowym, że nie ma zasadniczych przeszkód do udziału tego samego referendarza w różnych stadiach postępowania, czy w różnych sprawach, w których uczestnikami są te same lub powiązane ze sobą podmioty. Z uwagi na wielość spraw toczących się przed sądem rejestrowym często pomiędzy tymi samymi uczestnikami jest to nieuniknione. Dlatego referendarz nie może być (co do zasady) wyłączony od rozpoznania sprawy w sytuacji, gdy zna podmioty będące uczestnikami postępowania z innych prowadzonych przez tego referendarza postępowań. Trudno w niniejszej sprawie twierdzić, że okoliczność orzekania referendarza sądowego O. D. w innych sprawach z udziałem wnioskodawcy, czy podmiotów powiązanych, mogłaby rzutować na bezstronność referendarza, zwłaszcza że skarżąca nie przywołał uzasadnionego przejawu negatywnego nastawienia do uczestnika. Takiego nastawienia nie można upatrywać nawet w błędnym pod względem merytorycznym, czy formalnym - jak zarzuca skarżąca – wydawaniu orzeczeń. Reasumując, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni art. 49 k.p.c. nie ograniczając zastosowania tego przepisu tylko do przesłanki odnoszącej się do stosunków osobistych ze stroną. Wręcz przeciwnie, swoje rozstrzygnięcie oparł na analizie innych (podanych przez uczestnika) okoliczności mogących wywoływać wątpliwości co do bezstronności referendarza, której to analizie nie sposób zarzucić jakichkolwiek błędów czy uchybień. Natomiast, co jednoznacznie wynika z treści

zaskarżonego orzeczenia, niezależnie od oceny w powyższym zakresie, Sąd zważył, że nie zaistniały stosunki osobiste czy służbowe, które uzasadniałyby wyłączenie referendarza a w zażaleniu skarżący także nie wykazał ich istnienia.

W tym stanie rzeczy, również Sąd Okręgowy nie stwierdził istnienia żadnych okoliczności tego rodzaju, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w niniejszej sprawie. Z tego względu zgodnie z uregulowaniem zawartym w art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie należało oddalić - o czym orzeczono jak w sentencji postanowienia.

SSO N. Pawłowska-Grzelczak SSO P. Baranowska SSR del. Anna Górnik

Sygn. akt VIII Gz 289/16

ZARZĄDZENIE

1. (...).

2. (...)

3. (...)